

TDRI

รายงานที่ตีอาร์ไอ

ฉบับที่ **159**
ธันวาคม
2562

แนวทางการบริหารจัดการ
อาหารส่วนเกิน
เพื่อลดปัญหาขยะอาหาร
ที่เหมาะสมกับประเทศไทย

บรรณาธิการบริหาร

จิรากร ยี่งโพลย์วงศ์

ผู้เขียน

เดือนเด่น บิคมบริษัทซ์

ธารทิพย์ ศรีสุวรรณเทศ

กะรัตลักษณ์ เหลี่ยมเพชร

กองบรรณาธิการ

วัฒนา กาญจนานิจ

ออกแบบ

wrongdesign

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ) ได้เผยแพร่ “รายงานที่ดีอาร์ไอ” (ชื่อเดิมว่า “สมุดปกขาวที่ดีอาร์ไอ”) มาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2536 โดยคัดสรรกลั่นกรองงานวิจัยต่างๆ มานำเสนออย่างเรียบง่ายเพื่อจุดประกายให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์

“รายงานที่ดีอาร์ไอ” มีโอกาสรับใช้สังคมไทยมาตลอด ทั้งเป็นรายสะดวก และปรับมาเป็นรายเดือนในระยะต่อมา อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ฉบับที่ 118 เป็นต้นไป “รายงานที่ดีอาร์ไอ” จะมาพบผู้อ่านเป็นรายสะดวก พร้อมทั้งยังคงนำเสนอเรื่องราวต่างๆ อย่างเรียบง่ายแบบเป็นมิตรต่อความสนใจใคร่รู้ของผู้อ่านทั่วไปเช่นเดิม

ที่มา: โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการอาหารส่วนเกินเพื่อลดปัญหาขยะอาหารที่เหมาะสมกับประเทศไทย เสนอต่อสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เมื่อเดือนกันยายน 2562

แนวทางการบริหารจัดการ อาหารส่วนเกิน เพื่อลดปัญหาขยะอาหารที่ เหมาะสมกับประเทศไทย

1. ปัญหาขยะอาหารและอาหารส่วนเกินใน ประเทศไทย

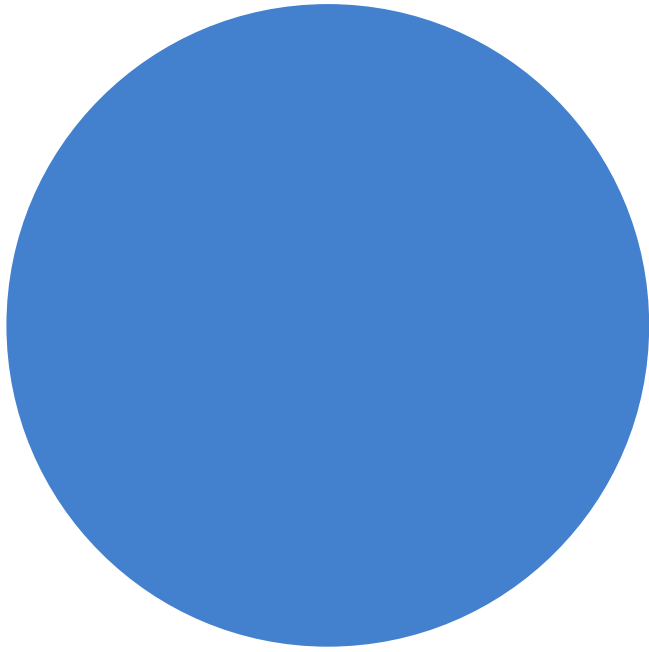
อาหารเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่ทว่าหนึ่งในสามของอาหารที่ผลิตออกมาในโลกกลายเป็นขยะอาหารซึ่งหมายถึงเศษอาหารที่ไม่สามารถนำมารับประทานได้ ทั้งที่อาหารเหล่านั้นอาจจะเป็นอาหารส่วนเกินที่สามารถนำไปรับประทานต่อได้ก็ตาม หากแต่ต้องทิ้งกลายเป็นขยะอาหาร ซึ่งองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (UNFAO)¹ ประเมินการณ์ว่ามีอยู่ถึง 1.6 พันล้านตันต่อปี

อนึ่ง เป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ของสหประชาชาติข้อที่ 12 ได้กล่าวถึงการสร้างรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ซึ่งในหัวข้อย่อย 12.3 กำหนดให้ลดอัตราการสูญเสียอาหาร (food loss) และขยะอาหาร (food waste) ตลอดห่วงโซ่การผลิตอาหารให้เหลือเพียงครึ่งหนึ่งภายในปี พ.ศ. 2573 หรืออีก 11 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ท้าทายอย่างยิ่ง ทั้งนี้ร้านค้าปลีกข้ามชาติรายใหญ่บางราย เช่น IKEA จากประเทศสวีเดนและ Tesco จากสหราชอาณาจักรได้ประกาศที่จะดำเนินการตามเป้าหมายดังกล่าวแล้ว

ขณะที่ประเทศไทยยังไม่มีข้อมูลทั้งด้านปริมาณอาหารที่ผลิตและปริมาณการทิ้งขยะอาหารที่ชัดเจน มีเพียงข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เป็นขยะอินทรีย์ซึ่งกรมควบคุมมลพิษระบุว่า ในปี พ.ศ. 2560 มีปริมาณมากถึง 17.56 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 64 ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด หรือ 254 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ทั้งนี้ตัวเลขดังกล่าวเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่จัดเก็บโดยเทศบาลเท่านั้น ยังไม่รวมขยะอาหารหรือปริมาณอาหารส่วนเกินของภาคธุรกิจที่มีการจ้างบริษัทเอกชนบริหารจัดการ

การศึกษาพบว่า มีการบริหารจัดการขยะที่เป็นอาหารหรือเศษอาหารด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ เผาใน

¹ UNFAO (2013) Food Wastage Footprint: Impacts on Natural Resources.

เตาเผา (incinerate) หรือนำไปผลิตเป็นปุ๋ย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 43 ของขยะมูลฝอยทั้งหมด และอีกร้อยละ 57 ถูกนำไปฝังกลบหรือถมกลางแจ้ง ทั้งนี้ ประเทศไทยมีสถานที่ถมขยะกลางแจ้งกระจายอยู่ทั่วประเทศจนทำให้เกิดปัญหามลพิษตามมา เช่น การกระจายของเชื้อโรคลงสู่แม่น้ำลำคลอง อันสืบเนื่องจากขยะอาหารเป็นพาหะนำโรค อีกทั้งยังส่งกลิ่นเหม็นและส่งผลต่อสุขภาพลักษณะในการดำรงชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ ชาวไทยส่วนใหญ่มักทิ้งขยะอาหารรวมกับขยะทั่วไป ทำให้การคัดแยกขยะก่อนการนำไปรีไซเคิลและการกำจัดเป็นไปได้อย่างยากลำบาก เช่น ในการกำจัดขยะมูลฝอยที่มีขยะอาหารปนอยู่ด้วยการเผานั้น จำเป็นต้องใช้พลังงานความร้อนจากเชื้อเพลิงสูง เนื่องจากขยะดังกล่าวมีความชื้นสูง ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษจากการเผามากกว่าขยะที่มีความชื้นต่ำ ดังนั้นจึงมีการรณรงค์ไม่เพียงแต่ให้ลดปริมาณอาหารที่ต้องทิ้ง หากแต่ให้ลดปริมาณขยะอาหารที่ต้องฝังกลบด้วย โดยในบางประเทศได้มีการกำหนดเป้าหมายไม่ให้มีการฝังกลบขยะที่เป็นอาหารเลย (zero food waste to landfill)

2. การบริหารจัดการขยะอาหารและอาหารส่วนเกินที่ดี

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (UNFAO) ร่วมกับโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (UNEP) ได้เผยแพร่ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาขยะอาหารและอาหารส่วนเกิน โดยแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ตามที่แสดงในรูปที่ 1 เรียงจากวิธีการที่ควรดำเนินการมากที่สุด (most preferable option) ไปหาวิธีที่ควรดำเนินการน้อยที่สุดดังต่อไปนี้

1. การป้องกัน (prevention) คือ การป้องกันการก่อให้เกิดขยะอาหารหรืออาหารส่วนเกิน เช่น สำหรับภาคเอกชนอาจหมายถึงการมีระบบการสั่งซื้อสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการเพื่อลดปริมาณสินค้าเหลือ หรือสำหรับหน่วยงานรัฐอาจหมายถึงการเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะอาหารตามปริมาณขยะ เป็นต้น
2. การจัดสรรอาหารที่ยังสามารถบริโภคได้เพื่อประโยชน์สูงสุด (optimization) เช่น (1) การบริจาคให้แก่ผู้ยากไร้หรือพนักงาน (2) การจำหน่ายในร้านค้าพิเศษในราคาถูก และ (3) การจำหน่ายให้เป็นอาหารสัตว์ ทั้งนี้ รัฐอาจให้การส่งเสริมโดยการให้แรงจูงใจด้านภาษี หรือให้การสนับสนุนองค์กรที่เป็นคนกลางในการกระจายอาหาร
3. การนำมาผลิตเพื่อใช้ใหม่ (recycle) คือ การนำขยะอาหารไปเข้ากระบวนการผลิตเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ประกอบด้วยการผลิตก๊าซชีวภาพ (biogas) โดยผ่านกระบวนการหมักย่อยแบบไร้อากาศ และการผลิตปุ๋ยเพื่อเกษตร
4. การกำจัดเพื่อนำพลังงานมาใช้ใหม่ (recovery) คือ การนำขยะอาหารที่มีความชื้นต่ำ

รูปที่ 1 พีระมิดลำดับขั้นของการบริหารจัดการห่วงโซ่อาหารเพื่อลดปริมาณขยะอาหาร

ที่มา: UNEP (2014) Prevention and reduction of food and drink waste in businesses and households – Guidance for governments, local authorities, businesses and other organisations, version 1.0.

มาเผาเพื่อผลิตเป็นพลังงานความร้อน ทั้งนี้ขยะอาหารที่มีความชื้นสูงต้องใช้พลังงานในการเผาสูงและทำให้เกิดมลพิษมากกว่าขยะอาหารที่มีความชื้นต่ำ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการทำให้ขยะแห้ง (dehydrate) ก่อนเผาด้วยพลังงานความร้อน

5. การกำจัด (disposal) คือ การนำขยะอาหารที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้แล้วไปกำจัดโดยการเผา หรือฝังกลบ

จากข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เป็นขยะอินทรีย์ของกรมควบคุมมลพิษที่พบว่า ร้อยละ 57 ของขยะอินทรีย์หรือขยะอาหารที่มาจากครัวเรือน ซึ่งมีปริมาณมากถึงประมาณ 10 ล้านตันต่อปี ถูกกำจัดด้วยวิธีฝังกลบ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาเพื่อหาวิธีการในการส่ง

เสริมให้มีการลดปริมาณอาหารส่วนเกินและขยะอาหารในภาคครัวเรือน ตลอดจนการนำอาหารที่ต้องทิ้งเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ตามพีระมิดลำดับขั้นการบริหารจัดการห่วงโซ่อาหารเพื่อลดปริมาณขยะอาหารในรูปที่ 1

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทยไม่ได้เก็บข้อมูลปริมาณขยะอาหารที่เกิดจากการทิ้งของภาคเอกชน ทว่าภาคเอกชนเองไม่ว่าจะเป็นกลุ่มธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร หรือแม้แต่ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ก็เป็นหนึ่งในห่วงโซ่การผลิตที่ก่อให้เกิดขยะอาหารในปริมาณมากด้วยเช่นกัน ดังนั้นการบริหารจัดการเพื่อลดปริมาณขยะอาหารตามกรอบแนวคิดขององค์การสหประชาชาติหรือตามรูปพีระมิดข้างต้นสามารถถอดเป็นแนวทางที่ผู้ประกอบการเลือกที่จะดำเนินการได้ 4 แนวทาง หรือที่เรียกว่า 4R ได้แก่

1. Reduce คือลดปริมาณอาหารที่ต้องทิ้งทิ้งที่

- ยังคงรับประทานได้และที่เป็นขยะอาหาร
2. Reuse คือนำอาหารที่ยังรับประทานได้ไปบริจาค หรือนำไปเป็นอาหารสัตว์
  3. Recycle คือนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น ปูย หรือก๊าซชีวภาพ
  4. Recovery คือ การเผาเพื่อใช้ในการผลิตไฟฟ้า

3. การบริหารจัดการอาหารส่วนเกินและขยะอาหารในธุรกิจโรงแรมและร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในประเทศไทย

การศึกษาศาสนาการณปัญหาขยะอาหารและอาหารส่วนเกินในเขตกรุงเทพมหานครและชุมชนในเมืองใหญ่ในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ นครราชสีมา เชียงใหม่ ภูเก็ต และชลบุรี พบว่าผู้ประกอบการโรงแรม ร้านค้าปลีกและภัตตาคารเริ่มมีความตระหนักเรื่องการบริหารจัดการขยะอาหาร โดยผู้ประกอบการแนวหน้ามักจะเป็นผู้ประกอบการที่เป็นสาขาของบริษัทต่างชาติซึ่งบริษัทแม่มีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการลดขยะอาหาร เช่น Tesco หรือ IKEA หรือโรงแรมแมริออท (Marriott) จากประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ขณะที่ผู้ประกอบการไทย เช่น ท็อปส์ ซูเปอร์มาร์เก็ต (Tops) โรงแรมเซ็นทาราแกรนด์ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ซึ่งเป็นบริษัทในเครือเซ็นทรัล ได้เริ่มมีการบริจาคอาหารในปี พ.ศ. 2562 โดยรายละเอียดของการบริหารจัดการมีดังนี้

3.1 ไส้จวน

โรงแรมเป็นธุรกิจที่มีระบบนิเวศเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะอาหารที่ดีที่สุด เนื่องจากมีหน่วยงานรัฐที่เข้ามาส่งเสริมได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) หรือ สสปน. ซึ่งให้เงินอุดหนุนเป็นค่าใช้จ่ายจ้างที่ปรึกษาในการสำรวจปริมาณและที่มาของขยะอาหารและแนวทางในการลดขยะอาหาร

โดยมีเงื่อนไขว่าการดำเนินการจะต้องทำให้ปริมาณขยะอาหารลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของปริมาณขยะอาหารที่ผลิต ซึ่งในปัจจุบันมีโรงแรมที่เข้าร่วมโครงการแล้วกว่า 10 โรงแรม โดยบริษัทที่ให้คำปรึกษาคือ Light-Blue Environmental Consulting Co., Ltd. ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการขยะอาหารโดยเฉพาะ

การสัมมนา LightBlue Environmental Consulting และผู้ประกอบการโรงแรมขนาดใหญ่ในกรุงเทพฯ ที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า กิจกรรมส่วนมากมุ่งเน้นในการลดปริมาณขยะอาหาร (prevention) ซึ่งเกิดจาก

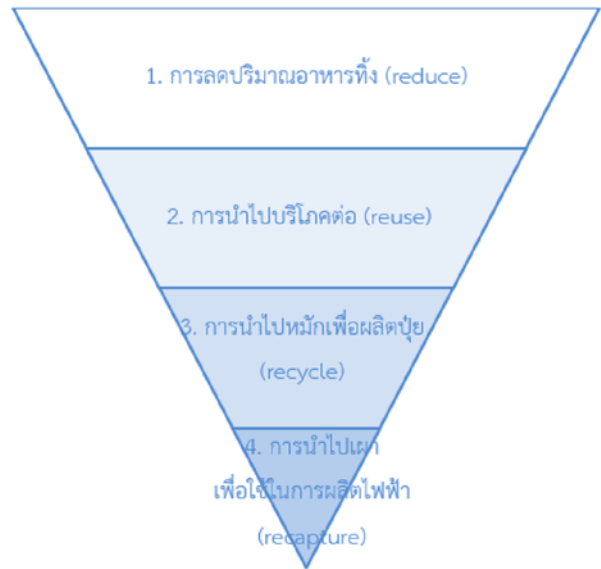
1. การเน่าเสียหรือเสียหายของอาหารที่เป็นวัตถุดิบก่อนการนำมาประกอบอาหาร (spoiled)
2. การทิ้งอาหารที่เกิดในขั้นตอนของการประกอบอาหารในครัว (preparation)
3. การทิ้งอาหารที่เหลือจากบุฟเฟต์ (buffet line) ที่ต้องเติมให้เต็มอยู่เสมอ
4. การทิ้งอาหารที่รับประทานไม่หมดในจานอาหารของลูกค้า (plate)

ทั้งนี้ ในโรงแรมขนาดใหญ่ พบว่า ครึ่งหนึ่งของขยะอาหารเกิดขึ้นระหว่างกระบวนการประกอบอาหารในครัวซึ่งมักเกิดจากการสั่งวัตถุดิบในการปรุงอาหารที่มากเกินไปหรือการตัดแต่งวัตถุดิบที่ใช้ประกอบอาหารเพื่อให้ดูสวยงาม ดังนั้นการสร้าง ความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาของขยะอาหารจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับหัวหน้าพ่อครัว

ขณะที่มาตรการที่โรงแรมใช้ในการลดปริมาณขยะอาหารที่ต้องฝังกลบมีหลากหลาย ตามที่ปรากฏในรูปที่ 2 เช่น การรวมศูนย์การสั่งวัตถุดิบในการปรุงอาหารสำหรับทุกภัตตาคารในโรงแรม (centralized kitchen) การนำอาหารที่เหลือมาปรุงใหม่ เช่น นำขนมปังมาทำพุดดิ้งขนมปัง เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว โรงแรมหลายแห่งเริ่มมีการบริจาคอาหารให้แก่องค์กรที่ทำหน้าที่ใน

รูปที่ 2 รูปแบบการบริหารจัดการขยะอาหารในโรงแรมขนาดใหญ่ในประเทศไทย

1. ลดปริมาณเศษอาหารจากการปรุงอาหารโดยการให้ความรู้แก่พ่อครัว รวมถึงการสั่งวัตถุดิบอาหาร ลดขนาดของจานอาหารในบุฟเฟต์ ฯลฯ
2. บริจาคให้ SOS เพื่อนำไปบริจาคให้โรงเรียน บ้านคนชรา เด็กกำพร้า (โรงแรมใน กทม.)
ชายfarmสุกร (โรงแรมต่างจังหวัด)
3. ทำปุ๋ย และน้ำหมักชีวภาพ (โรงแรมในต่างจังหวัด และภาคครัวเรือน)
4. นำไปเผาเพื่อผลิตไฟฟ้า (โดยการว่าจ้างบริษัทบริหารจัดการขยะ)

ที่มา: คณะวิจัย

การกระจายอาหาร ซึ่งปัจจุบันมีเพียง Scholars of Sustainability หรือ SOS ซึ่งเป็นองค์กรไม่แสวงหากำไรแห่งเดียวที่มีระบบในการขนส่งอาหารเพื่อการนำไปบริจาคที่ได้มาตรฐาน แต่ SOS จะต้องแบกรับความรับผิดชอบหากมีการฟ้องร้องกรณีอาหารที่นำไปกระจายต่อส่งผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของผู้รับบริจาคอาหารเพื่อนำไปบริโภคต่อ

สำหรับโรงแรมขนาดเล็กในต่างจังหวัดไม่ค่อยประสบปัญหาเรื่องการฝังกลบขยะอาหารมากนักเนื่องจากมีฟาร์มสุกรคอยรับซื้อเศษอาหารอยู่แล้ว นอกจากนี้นโยบายของโรงแรมขนาดเล็กในต่างจังหวัดบางแห่งก็มีการนำเศษอาหาร เศษผักและผลไม้ ไปทำปุ๋ย หรือนำหมักชีวภาพเพื่อใช้หมุนเวียนภายในโรงแรม

ทั้งนี้ ปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการป้องกันเพื่อลดปริมาณอาหารที่ต้องทิ้ง หรือลดปริมาณการสูญเสีย ได้แก่

(1) ในขั้นตอนของการลดปริมาณอาหารที่ต้องทิ้ง (reduce) ได้แก่

- การขาดความรู้ความเข้าใจของหัวหน้าพ่อครัว (chef)
- แรงดันจากพนักงานที่ต้องทำงานเพิ่ม เช่น การซั้หน้าหนักอาหารที่ต้องทิ้ง
- ต้นทุนในการวางระบบและในการซื้อเครื่องมืออุปกรณ์ เช่น ตาชั่งอาหาร เป็นต้น
- ทักษะคติของลูกค้ำซึ่งอาจมองว่าเป็นการลดคุณภาพของบริการ เช่น การลดขนาดของจานใส่อาหาร

(2) ในขั้นตอนของการนำไปบริโภคต่อ (reuse) ได้แก่

- การขาดกฎหมายที่คุ้มครองผู้บริจาคอาหาร กรณีที่เกิดจากการถูกฟ้องหากอาหารที่นำไปบริจาคเน่าเสียและส่งผลกระทบต่อผู้รับบริจาค
- การขาดหน่วยงานที่รับบริจาคที่ได้มาตรฐานในการถนอมอาหารและขนส่ง

รูปที่ 3 มาตรการในการลดปริมาณขยะอาหารของห้างค้าปลีกในแต่ละขั้นตอนของห่วงโซ่อาหาร

ที่มา: คณะวิจัย (2562)

อาหารดังเช่น SOS

- การขาดข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรหรือชุมชนที่ต้องการรับบริจาคอาหาร
- การขาดการแยกขยะที่เป็นพลาสติกออกจากขยะที่เป็นอาหารเนื่องจากต้องมีการอบรมพนักงาน และเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับพนักงาน

(3) ในขั้นตอนการนำไปแปรรูป (recycle) ทำปุ๋ย ได้แก่

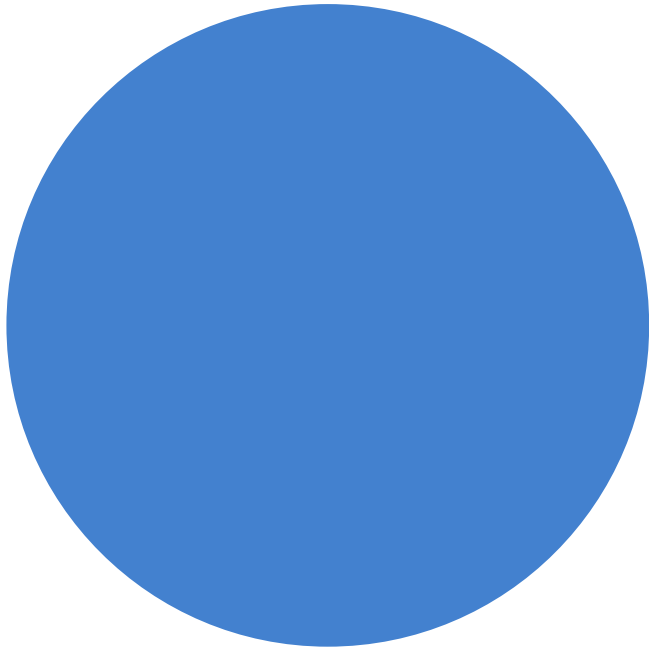
- การผูกขาดของบริการจัดเก็บขยะและการบริหารจัดการขยะของภาคเอกชนซึ่งได้รับสัมปทานจากเทศบาลหรือสำนักงานเขตในบางพื้นที่ทำให้มีค่าใช้จ่ายสูงเกินควร
- ผู้จัดเก็บขยะไม่ต้องการให้มีการแยกขยะเพราะต้องการเอาขยะไปแยกและนำไปขายเอง

(4) ในส่วนของการเผาเพื่อไปผลิตกระแสไฟฟ้านั้นจะต้องดำเนินการโดยผู้ประกอบการที่มีเตาเผาที่ได้มาตรฐาน ซึ่งโรงแรมไม่มีความจำเป็นต้องดำเนินการเอง หากแต่จะมีการจ้างบริษัทเอกชนที่บริหารจัดการให้

3.2 ร้านค้าปลีก

ระบบนิเวศของการบริหารจัดการขยะอาหารหรืออาหารส่วนเกินของร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ยังไม่ค่อยมีการพัฒนามากนัก ยกเว้นในกรณีของค้าปลีกจากต่างประเทศ เช่น Tesco หรือ IKEA อย่างไรก็ดี ร้านค้าปลีกส่วนมากมีมาตรการในการลดปริมาณขยะอาหารในทุกขั้นตอนของห่วงโซ่สินค้าอาหารที่จำหน่ายอยู่แล้ว เนื่องจากสามารถประหยัดต้นทุนหรือเพิ่มความสดของอาหารได้โดยตรง ดังแสดงตามรูปที่ 3 เช่น

- การซื้อสินค้าประเภทผักผลไม้โดยตรงจากเกษตรกรเพื่อให้ได้ปริมาณและคุณภาพของสินค้าตามความต้องการ ซึ่งสามารถช่วยลดการสูญเสียของสินค้าที่ไม่

ได้มาตรฐาน หรือลดปริมาณที่เกินความต้องการของตลาดได้

- การตั้งโรงงานหรือศูนย์การบรรจุสินค้าใกล้แหล่งวัตถุดิบเพื่อถนอมความสดใหม่และลดความสูญเสียจากการขนส่งเพื่อนำไปบรรจุ
- การลดมาตรฐานสินค้าเกษตรที่ร้านค้าปลีกรับซื้อทำให้การคัดทิ้งสินค้าที่ไม่ตรงตามเกณฑ์มาตรฐานเดิมลดลง เช่น ร้านค้าปลีกอาจรับซื้อกล้วยที่มีจุดดำดำได้หากมีตลาดที่รองรับสินค้าที่ไม่สามารถขายได้เนื่องจากเป็นสินค้าที่มีรูปลักษณะภายนอกไม่สวยงาม เช่น การขายกล้วยที่มีจุดดำต่อให้ร้านขายไอศกรีมที่ไม่ต้องใช้เปลือกกล้วย
- การรวมศูนย์การผลิตสินค้าอาหารที่วางจำหน่ายในร้านค้า จากเดิมที่แต่ละสาขาจะทำการผลิตและจำหน่ายเอง แต่เพื่อลดการสูญเสียในกระบวนการผลิตและการส่งวัตถุดิบจึงปรับเปลี่ยนเป็นการรวมศูนย์

การผลิตเป็นพื้นที่ละแห่ง และปรับปรุงระบบการขนส่งระหว่างสาขาให้มีความรวดเร็วมากขึ้น

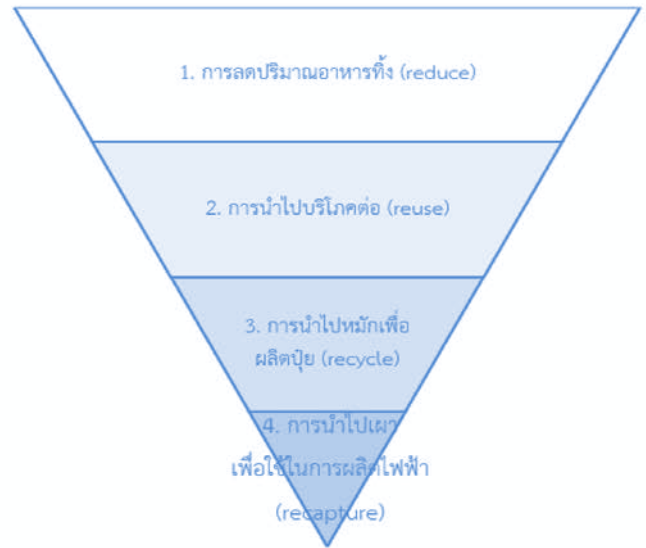
- การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการสั่งซื้อสินค้า โดยประมวลจากสถิติยอดขายย้อนหลังแทนการสั่งซื้อสินค้าตามคำสั่งของหัวหน้าสาขา
- การลดราคาสินค้าอาหารที่ใกล้หมดอายุหรือการยกเลิกป้ายติดสินค้า “ควรบริโภคก่อน” เนื่องจากอาหารส่วนมากสามารถอยู่ต่อได้นานกว่าป้ายควรบริโภคก่อน 3-4 วัน

ในส่วนของการนำอาหารหรือวัตถุดิบในการประกอบอาหารไปใช้ประโยชน์ต่อนั้น ร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในกรุงเทพฯ มีการบริจาคอาหารแห้ง เช่น อาหารกระป๋อง ให้แก่องค์กรสาธารณกุศลหลายแห่ง เช่น องค์กร SOS มูลนิธิดวงประทีป เมอร์ซี่เซ็นเตอร์ มูลนิธิกระจกเงา เป็นต้น ขณะที่การบริจาคอาหารสดนั้นจะบริจาคให้แก่องค์กร SOS เพียงรายเดียว เนื่องจากมีรถบรรทุกอาหารที่มีตู้เย็นอุณหภูมิ 2-4 องศา เพื่อให้อุณหภูมิของอาหารได้ตามมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัยหรือ HACCP นอกเหนือจากอาหารที่บริจาคแล้ว ร้านค้าปลีกเหล่านั้นจะส่งต่อเพื่อนำไปกำจัดด้วยการฝังกลบ

ทั้งนี้ ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการบริหารจัดการในกรณีของห้างค้าปลีก ได้แก่ การนำอาหารที่ต้อง

รูปที่ 4 รูปแบบการบริหารจัดการขยะอาหารสำหรับร้านค้าปลีกขนาดใหญ่

1. จัดซื้อผลผลิตทางการเกษตรตรงจากเกษตรกร โดยให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับวิธีการขนส่งสินค้า รวมถึงการผลิตอาหารประเภทเบเกอรี่ ตั้งศูนย์หีบห่อในพื้นที่
2. บริจาคให้ SOS มูลนิธิดวงประทีป มูลนิธิกระจกเงา (ร้านค้าปลีกใน กทม.) บริจาคให้โรงเรียน (ร้านค้าปลีกในต่างจังหวัด) บริจาคให้พนักงาน (สาขาขนาดเล็ก)
3. ทำปุ๋ย (สาขาในต่างจังหวัดเท่านั้น)
4. นำไปเผาเพื่อผลิตไฟฟ้า (โดยการว่าจ้างบริษัทบริหารจัดการขยะ)

ที่มา: คณะวิจัย

ทิ้งไปทำประโยชน์ต่อโดยเฉพาะการนำสินค้าไปบริจาค กล่าวคือ

ประการแรก ห้างค้าปลีกที่จะบริจาคสินค้าเป็นร้านค้าที่มีสาขาขนาดเล็ก ปริมาณอาหารที่เหลือทิ้งมีจำนวนไม่มากพอ และไม่คุ้มกับต้นทุนของการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

ประการที่สอง ในต่างจังหวัดไม่มีหน่วยงานเพื่อการกุศลอย่างเช่น SOS ที่มีรถกระจายอาหารและสามารถรักษาคุณภาพของอาหารได้ ส่งผลให้ร้านค้าปลีกหลายรายไม่กล้าบริจาคอาหารเพราะอาจน่าเสียเมื่อถึงมือผู้รับ

ประการที่สาม การเก็บอาหารเพื่อการบริจาคมีต้นทุนสูง ทั้งนี้การจัดพื้นที่และสถานที่ในการจัดเก็บอาหาร ต้องรักษาความสะอาดเป็นอย่างดีเพื่อป้องกันหนูหรือแมลง

ประการที่สี่ ผู้บริหารไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกต่างๆ ในการบริหารจัดการเพื่อนำขยะอาหารหรืออาหารส่วนเกินไปทำประโยชน์อื่น รวมทั้งไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนในการบริหารจัดการ เช่น การนำไปขายฟาร์มหมู การนำไปหมักเพื่อให้ได้ก๊าซชีวภาพ การนำไปทำปุ๋ย ตลอดจนการนำไปเผาเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไฟฟ้านั้นมีต้นทุนอย่างไร มีระบบนิเวศที่รองรับการดำเนินการมากนักน้อยเพียงใด รายได้ที่สามารถเก็บเกี่ยวได้จากผลผลิตเป็นเท่าไร เป็นต้น

ประการสุดท้าย กรณีการจัดการกับอาหารประเภทอาหารกระป๋อง หากมีสินค้าที่เหลือจากการจำหน่าย ผู้ผลิตมักเลือกที่จะนำไปทำลายทิ้งเพื่อขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่า จึงทำให้ขาดแรงจูงใจในการบริจาค

4. สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาสถานการณ์ในการบริหารจัดการขยะอาหารและอาหารส่วนเกินในธุรกิจโรงแรมและร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ของไทย พบว่า ยังมีปัญหาหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถนำอาหารส่วนเกิน หรือขยะอาหารไปใช้ประโยชน์ต่อได้ จึงทำให้ต้องฝังกลบขยะอาหารเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพฯ ซึ่งไม่มีภาคการเกษตรมารองรับเศษอาหาร เช่น ฟาร์มหมู หรือสวนผักผลไม้ ขณะเดียวกันในต่างจังหวัดมีปัญหาการขาดระบบการรับบริจาคอาหารที่ดีทำให้ไม่สามารถจัดสรรและขนส่งอาหารที่ต้องการจะบริจาคไปยังครัวเรือน ชุมชน หรือสถานสงเคราะห์ที่ต้องการได้ จึงทำให้ต้องนำอาหารส่วนมากไปทำเป็นปุ๋ยหรือหมักเป็นก๊าซชีวภาพแทน

อนึ่ง จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว คณะวิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งแบ่งเป็นข้อเสนอแนะต่อภาครัฐ และข้อเสนอแนะต่อภาคธุรกิจ ดังต่อไปนี้

4.1 ภาครัฐ

ภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้เกิดระบบนิเวศของการบริหารจัดการขยะอาหารและอาหารส่วนเกิน โดยการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการมีนโยบายและมาตรการในการลดขยะอาหารและการนำอาหารที่ต้องทิ้งไปใช้ประโยชน์อื่นหรือนำไปบริจาคแทนการฝังกลบ ดังนี้

1) การลดปริมาณขยะอาหารหรืออาหารส่วนเกิน (reduce)

การศึกษาพบว่าขั้นตอนในการลดขยะอาหารนั้นมีแรงจูงใจในเชิงธุรกิจเนื่องจากการประหยัดอาหารที่ต้องทิ้งย่อมส่งผลให้ลดค่าใช้จ่ายได้ ทั้งนี้ มีตัวอย่างเชิงประจักษ์จากโรงแรมที่เข้าร่วมโครงการของ สสพ. หลายโรงแรมที่พบว่าสามารถลดขยะอาหารกว่าร้อยละ

10 ในเชิงปริมาณและสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ไม่น้อยกว่า 1 ล้านบาททุกปี ขึ้นอยู่กับขนาดของโรงแรม ซึ่งค่าใช้จ่ายที่ลดลงนี้มีมูลค่าสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาเพื่อบริหารจัดการการป้องกันเพื่อลดปัญหาขยะอาหารหลายเท่า นอกจากนี้แล้ว การลงทุนในการว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษาและการวางระบบเป็นการลงทุนครั้งเดียว ในขณะที่ต้นทุนที่ประหยัดได้สามารถเก็บเกี่ยวทุกปีอย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่ประเด็นปัญหาคือ ผู้ประกอบการส่วนมากยังไม่ตระหนักถึงค่าใช้จ่ายที่อาจประหยัดได้ แต่กลับมองเรื่องการบริหารจัดการขยะอาหารเป็นเพียงเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีค่าใช้จ่ายเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการหันมาสนใจประเด็นนี้ ภาครัฐอาจพิจารณาที่จะให้แรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการที่สามารถลดปริมาณขยะอาหารได้ในลักษณะของ tax credit สำหรับค่าใช้จ่ายในการวางระบบการบริหารจัดการขยะ อย่างน้อยในช่วงแรกเพื่อให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงขนาดของผลประโยชน์ทางธุรกิจที่เกิดขึ้นจากการลดความสูญเสียของอาหารว่าสามารถสร้างผลตอบแทนได้คุ้มค่าแก่การลงทุน

2) การส่งเสริมการนำอาหารส่วนเกินไปบริจาค

การศึกษาพบว่า มีอาหารส่วนเกินที่ยังสามารถรับประทานได้จำนวนมากที่ไม่มีระบบขนส่งโลจิสติกส์และการบริหารจัดการที่สามารถส่งไปถึงผู้ที่ต้องการได้ เนื่องจากมีองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่มีมาตรฐานในการขนส่งอาหาร และสามารถเก็บรักษาคุณภาพของอาหารที่ได้มาตรฐานด้านสุขอนามัยเพียงรายเดียว รวมทั้งผู้ประกอบการไม่มีแรงจูงใจในการบริจาคอาหาร เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการถูกฟ้องหากอาหารที่บริจาคไปนั้นก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้รับ ดังนั้นรัฐจึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้มีระบบนิเวศของการบริจาคอาหารดังต่อไปนี้

ประการแรก ออกกฎหมายเพื่อให้การคุ้มครองผู้บริจาคและผู้ที่เป็นตัวกลางในการกระจายอาหารเพื่อ

นำไปบริจาค เพื่อเป็นการป้องกันจากการถูกฟ้องเรียกค่าเสียหายในกรณีที่ผู้รับบริจาคมีปัญหาสุขภาพจากการบริโภคอาหาร โดยการกำหนดมาตรฐานของการถนอมอาหารและการขนส่งอาหารที่บริจาค เช่น อุณหภูมิในการขนส่งสินค้าอาหารแต่ละประเภท มาตรฐานด้านสุขอนามัย เป็นต้น

อนึ่ง หากโรงแรมหรือร้านค้าปลีกที่บริจาคตลอดจนองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรที่รับหน้าที่ในการขนส่งอาหารที่บริจาคดำเนินการตามมาตรฐานดังกล่าวแล้ว ก็ไม่ต้องรับผิดชอบต่อบัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริจาค ซึ่งอำนาจในการออกกฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้ที่บริจาคและผู้ที่เป็นตัวกลางในการกระจายอาหารเพื่อนำไปบริจาคอาจมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุข

ประการที่สอง ให้องค์กรไม่แสวงหากำไรที่ทำหน้าที่ในการรับกระจายอาหารเพื่อนำไปบริจาคต่อสามารถจดทะเบียนเป็นองค์กรสาธารณกุศลที่สามารถหักภาษีได้เพื่อส่งเสริมให้ภาคธุรกิจและบุคคลทั่วไปมีแรงจูงใจในการให้การสนับสนุนด้านการเงิน ซึ่งอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง

ประการที่สาม สร้างแพลตฟอร์ม (platform) ของผู้ที่ต้องการบริจาคอาหาร ผู้ที่ต้องการรับอาหารตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงแบบ real time โดยอาจริเริ่มในบางพื้นที่เช่น กทม. ก่อน ทั้งนี้อาจมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขรับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว

ประการที่สี่ คืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ให้แก่ผู้จำหน่ายสินค้าหากมีหลักฐานยืนยันได้ว่าการบริจาคอาหารหรือวัตถุดิบในการประกอบอาหารให้แก่องค์กรไม่แสวงหากำไร องค์กรการกุศล หรือโรงเรียนที่ได้รับการรับรองเพื่อจูงใจให้ผู้ผลิตอาหารส่วนเกินเลือกที่จะบริจาคอาหารเหล่านั้นแทนการทำลายเพื่อขอภาษีคืน ทั้งนี้การดำเนินงานดังกล่าวควรอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากร

ประการที่ห้า กำหนดให้โรงแรมที่รับจัดงานประชุมสัมมนา หรืองานจัดเลี้ยงอื่นๆ ที่ใช้งบประมาณของรัฐต้องบริจาคอาหารส่วนเกินจากงานจัดเลี้ยง ซึ่งเป็นแนวทางที่แพร่หลายในต่างประเทศที่เรียกว่า “green meeting” ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้โรงแรมมีระบบการบริหารจัดการอาหารส่วนเกินที่ดี ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวควรอยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ของกรมบัญชีกลาง

ประการที่หก จัดทำฐานข้อมูลองค์กร ชุมชน โรงเรียนและสถานที่อื่นๆ ที่รับบริจาคอาหารในแต่ละพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สถานประกอบการที่ต้องการจะบริจาคอาหาร และอาจพัฒนาแอปพลิเคชัน (Application) ในการจัดสรรอาหารส่วนเกิน โดยอาจมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประการสุดท้าย รมณรงค์เรื่องขยะอาหารเช่นเดียวกับการรณรงค์งดเหล้าและบุหรี่ย หรือโครงการตาวิเศษ เพื่อสร้างจิตสำนึกในการรับประทานอาหารไม่ให้มีการ “กินทิ้ง กินขว้าง” โดยการดำเนินงานดังกล่าวควรให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส.เป็นผู้ดำเนินการ

3) การส่งเสริมให้มีการนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์ต่อ (recycle)

การศึกษาพบว่าเศษอาหารจำนวนมากจากภาคธุรกิจและครัวเรือนถูกนำไปฝังกลบ เนื่องจากไม่มีการแยกขยะอินทรีย์ออกจากขยะประเภทอื่น รวมทั้งค่าธรรมเนียมในการเก็บขยะต่ำเกินไป กล่าวคือ มีการเก็บค่ากำจัดขยะจากภาคครัวเรือนเพียงหลังละ 20 บาท และภาคธุรกิจแห่งละ 80-100 บาท นอกจากนี้แล้ว ธุรกิจรายย่อยและครัวเรือนยังขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์ต่อ เช่น การทำปุ๋ยหมัก การทำน้ำหมักชีวภาพ ฯลฯ ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการนำขยะอาหารไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น ภาครัฐควรจะดำเนินการเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะดังต่อไปนี้

1. แยกการเก็บขยะอินทรีย์จากการเก็บขยะประเภทอื่นๆ โดยอาจสลับวัน หรือมีรอบพิเศษในแต่ละวันของการจัดเก็บขยะอินทรีย์ โดยควรเริ่มจากขยะในภาคธุรกิจก่อนซึ่งมีการดำเนินการในบางเทศบาลของต่างจังหวัดแล้ว
2. ยกเลิกระบบสัมปทานการจัดเก็บขยะ หากผู้ประกอบการจ้างบริษัทเอกชนให้เข้ามาดำเนินการในการบริหารจัดการขยะ ภาคเอกชนควรที่จะเลือกบริษัทที่เข้ามาดำเนินการเองได้จากรายชื่อบริษัทที่ได้รับการรับรองโดยกรมควบคุมมลพิษ ทั้งนี้ บริษัทจะต้องรายงานรายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณและประเภทของขยะที่จัดเก็บต่อกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยแยกขยะอาหารออกจากขยะประเภทอื่นๆ
3. ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะให้สะท้อนต้นทุนในการบริหารจัดการขยะที่แท้จริง ทั้งนี้ รัฐบาลอาจจำเป็นต้องออกเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดค่าธรรมเนียมขั้นต่ำสำหรับทุกพื้นที่มีฉะนั้นแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจหลีกเลี่ยงที่จะขึ้นค่าจัดเก็บขยะเนื่องด้วยกลัวเสียผลประโยชน์ทางการเมือง นอกจากนี้ก็ควรพิจารณาระบบการเก็บค่าธรรมเนียมตามปริมาณขยะ ซึ่งต้องดำเนินการเป็นระบบเหมือนกันทั่วประเทศเพื่อป้องกันมิให้เกิดการเคลื่อนย้ายขยะไปทิ้งในพื้นที่ใกล้เคียงที่มีอัตราค่าจัดเก็บต่ำกว่า
4. มีศูนย์แปรรูปขยะอาหารในแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ธุรกิจขนาดย่อมหรือครัวเรือนสามารถนำขยะอาหารมาแปรรูปเป็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์ได้ เช่น ปุ๋ย น้ำ

หมักชีวภาพ เป็นต้น

4.2 ภาคธุรกิจ

เนื่องจากการบริหารจัดการขยะอาหารอย่างเป็นระบบยังเป็นเรื่องที่ยังใหม่ในประเทศไทย คณะวิจัยจึงเสนอให้สมาคมการค้าในกลุ่มธุรกิจโรงแรม และธุรกิจค้าปลีก เป็นผู้มีความสำคัญในการสร้างความตระหนักในกลุ่มสมาชิกเกี่ยวกับความสำคัญในการบริหารจัดการขยะอาหารที่ดี โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้ประกอบการในธุรกิจโรงแรมและธุรกิจค้าปลีกกำหนดให้การบริหารจัดการอาหารส่วนเกินและขยะอาหารเป็นมาตรการหนึ่งในการลดต้นทุนหรือสร้างรายได้เพิ่มและสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ธุรกิจ โดยอาจเริ่มจากการให้สมาคมโรงแรมไทย และสมาคมผู้ค้าปลีกไทย จัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางวิธีการต่างๆ ในการบริหารจัดการและต้นทุนที่สามารถประหยัดได้หรือรายได้ที่อาจได้รับเพิ่มขึ้น โดยให้โรงแรมและร้านค้าปลีกที่มีประสบการณ์มาช่วยแบ่งปันข้อมูลและให้คำแนะนำ รวมถึงบริษัทที่ปรึกษาด้านการบริหารจัดการขยะอาหารด้วย
2. สมาชิกบางรายที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาระบบในการบริหารจัดการขยะอาหารหรืออาหารส่วนเกินอาจรวมตัวกันเป็นกลุ่ม “รักษ์อาหาร” ดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการรวมตัวกันของสมาคมการค้า 3 สมาคม ได้แก่ สมาคมผู้ผลิตสินค้าอาหารและเครื่องดื่ม สมาคมผู้ค้าปลีกอาหาร และสมาคมร้านอาหาร เพื่อสร้างแนวร่วมในการลดขยะอาหาร (Food Waste Reduction Alliance) ซึ่งมีบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่เข้าร่วม เช่น ร้านเครืออาหารจานด่วน McDonald หรือผู้ผลิตอาหาร Del Monte Kellogg's หรือร้าน

ค้าปลีก เช่น Ahold Delhaize (แม็คโคร)
Safeway และ Target เป็นต้น

ข้อเสนอแนะที่นำเสนอมานั้นมีหลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีการจัดลำดับก่อนหลังในการดำเนินการตามความยากง่าย เช่น มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกฎหมายระดับพระราชบัญญัติจะใช้เวลานาน ความพร้อมของหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบในการดำเนินการ และความสำคัญของมาตรการดังกล่าวในการสร้างระบบนิเวศของการบริหารจัดการขยะอาหาร

เนื่องจากประเทศไทยมีผู้เล่นในระบบนิเวศของการบริหารจัดการอาหารที่ครบถ้วนแล้ว ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มโรงแรมและร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่มีระบบการบริหารจัดการขยะอาหารแล้ว หรือสถาบันการศึกษาของรัฐ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย องค์กรที่เป็นตัวกลางในการรับบริจาคอาหาร เช่น SOS องค์กรหรือชุมชนที่รับบริจาคอาหารทั้งที่เป็นประจำและครั้งคราว หน่วยงานของรัฐที่ให้การส่งเสริมการบริหารจัดการขยะ เช่น สสปน. หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางพื้นที่ องค์กรระหว่างประเทศที่มีโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะอาหาร เช่น GIZ หน่วยงานด้านวิชาการในประเทศที่ศึกษาปัญหาขยะอาหาร เช่น TEI และ TDRi หากแต่การทำงานของแต่ละภาคส่วนยังขาดการเชื่อมโยงกัน และขาดฐานข้อมูลเกี่ยวกับขยะอาหาร สิ่งที่สามารถดำเนินการต่อไปได้ก็คือการต่อยอดจากองค์ประกอบของระบบการบริหารจัดการขยะอาหารที่มีอยู่เพื่อให้การบริหารจัดการขยะอาหารเชื่อมโยงกันได้ ควรดำเนินการดังนี้

1. สร้างฐานข้อมูลปริมาณขยะอาหารในภาคโรงแรมเพื่อเป็นการนำร่องการพัฒนาข้อมูลขยะอาหารในระดับประเทศซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการบริหารจัดการปัญหาขยะอาหาร เพื่อต่อยอดจากโครงการของ สสปน. แต่การสร้างฐานข้อมูลดังกล่าวต้องได้รับความร่วมมือจากโรงแรมในการแจ้ง

ข้อมูลปริมาณขยะอาหารของตนเอง ซึ่งโรงแรมอาจไม่ต้องการเปิดเผย จึงจำเป็นต้องมีแรงจูงใจให้โรงแรมเข้าร่วมโครงการดังกล่าว เช่น กำหนดให้โรงแรมที่เปิดให้บุคคลที่สามตรวจสอบปริมาณขยะอาหารในโรงแรมจะได้รับรายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งที่มาของขยะอาหารในโรงแรมของตนว่าเกิดจากจุดไหน ตลอดจนแนวทางในการดำเนินการเพื่อลดปริมาณขยะอาหารและวงเงินที่สามารถประหยัดได้เบื้องต้นจากประสบการณ์ของโรงแรมที่เข้าร่วมโครงการของ สสปน.

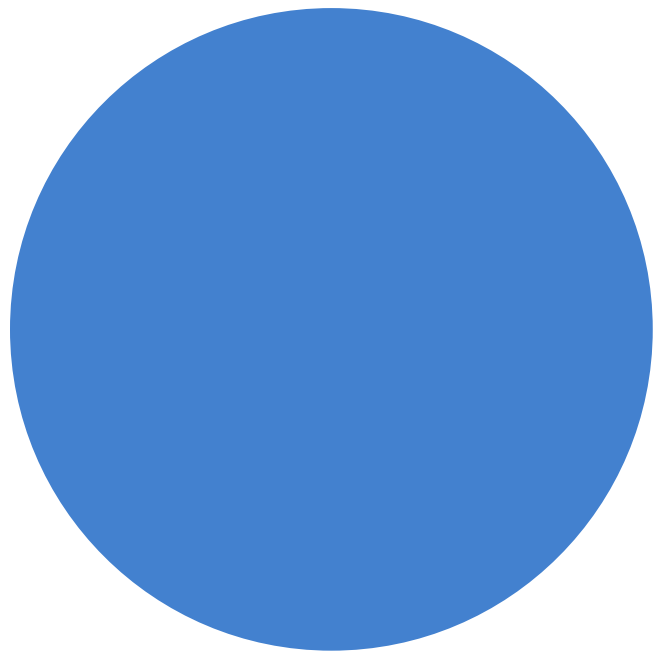
2. จัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนิเวศการบริหารจัดการขยะอาหารในโรงแรม เช่น
  - รายชื่อโรงแรมที่ได้เข้าโครงการของ สสปน. ร้านค้าปลีกที่มีระบบการบริหารจัดการและข้อมูลผลลัพธ์จากการดำเนินการซึ่งอาจได้มาจากบริษัทที่ปรึกษา LightBlue Environmental Consulting
  - รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรการในการส่งเสริมของภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สสปน.
  - รายชื่อหน่วยงานที่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาขยะอาหาร เช่น สสส. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRi) สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI) องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) เป็นต้น พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ
  - รายชื่อบริษัทที่ปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะอาหาร เช่น บริษัท LightBlue Environmental Consulting หรือบริษัทที่

รับบริหารจัดการขยะที่ได้มาตรฐานเช่น WMS เป็นต้น พร้อมรายละเอียดของแต่ละองค์กร

- รายชื่อองค์กรสาธารณะที่เกี่ยวกับการบริจาคอาหาร เช่น SOS มูลนิธิกระจกเงา พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมที่แต่ละองค์กรดำเนินการ
- รายชื่อหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชนที่รับบริจาคอาหาร โดยอาจจะบุลัักษณะของอาหารที่ต้องการ เช่น อาหารปรุงสำเร็จรูป วัตถุดิบในการปรุงอาหาร อาหารกระป๋อง ฯลฯ เป็นต้น
- รายชื่อบริษัทที่ปรึกษาเกี่ยวกับการรีไซเคิลขยะอาหาร เช่น บริษัท SORTs Corporation ที่จำหน่ายเครื่องแปรรูปขยะอาหารเป็นปุ๋ย อาหารสัตว์ และพลังงาน เป็นต้น

ทั้งนี้หน่วยงานที่สามารถริเริ่มโครงการดังกล่าวอาจเป็น สสปน. สสส. หรือ กรมควบคุมมลพิษ เป็นต้น ซึ่งจะต้องดูแลให้เว็บไซต์และข้อมูลทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

3. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปัญหาขยะอาหาร และวิธีการลดขยะอาหาร เช่น การรณรงค์ให้ทานอาหารให้หมดจาน สั่งอาหารไม่มากเกินไป เป็นต้น โดย สสส. จะเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในการรณรงค์ดังกล่าว และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรงแรมที่มีระบบบริหารจัดการขยะอาหารที่ดี โดย สสปน. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อที่จะสร้างแรงจูงใจให้โรงแรมอื่นๆ สนใจในการพัฒนาระบบดังกล่าวด้วยเพื่อที่จะสามารถรองรับความต้องการของ “green meeting” ได้

เมื่อการดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าวลุล่วงดีแล้ว โรงแรมที่ได้พัฒนาระบบบริหารจัดการขยะอาหารที่ดีก็อาจรวมตัวกันเพื่อผลักดันให้โรงแรมอื่นๆ เข้าร่วมด้วย

สำหรับมาตรการทางกฎหมายนั้นอาจผลักดันควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบนิเวศของการบริหารจัดการขยะอาหาร เนื่องจากมาตรการเหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้แรงจูงใจด้านภาษี การออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริจาคอาหาร หรือการยกเลิกระบบสัมปทานขยะ จะช่วยส่งเสริมให้มีผู้เล่นในระบบนิเวศมากขึ้น